ECLI:LV:REZT:2019:0129.C26173817.2.S
Civillieta Nr. C 26173817

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2019.gada 29.janvārī

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Jonikāns,
ar sekretāri L.Holodnaju,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /Nosaukums E/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasībā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rēzeknes tiesā prasības pieteikumu pret /pers. B/ (turpmāk arī – atbildētāja) par parāda piedziņu iesniegusi /Nosaukums E/ (turpmāk arī – prasītājs) norādot, ka 2007.gada 5.oktobrī puses noslēdza aizdevuma līgumu Nr.05102007/02. Saskaņā ar līgumu prasītājs piešķīra atbildētājai aizdevumu 8 537,23 *euro* apmērā, aizdevumu piešķīra ar mērķi – personīgo līdzekļu refinansēšana. Par piešķirtā aizdevuma lietošanu puses noteica procentu likmi 6 procenti mēnesī, ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2008.gada 5.februārim. Savukārt atbildētāja aizdevumu un procentus apņēmās atmaksāt līgumā noteiktajā kārtībā. Par maksājumu saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi atbildētāja uzņēmās pienākumu maksāt prasītājam līgumsodu 3 procentu apmērā no termiņā nesamaksātās aizdevuma summas par katru kavējuma dienu. No līguma izrietošās saistības puses nodrošināja ar hipotēku uz atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu – ½ domājamo daļu no zemes gabala 0,9188 hektāru platībā uz kura atrodas dzīvojamā māja un divas palīgēkas, adrese – /Nosaukums A/ /adrese/. Prasītājs norāda, ka atbildētāja saistību atmaksāt aizdevumu līgumā noteiktajā apjomā un termiņā nav pildījusi, nav veikusi nevienu maksājumu. Saistību neizpildes rezultātā neatmaksātā aizdevuma pamatsumma sastāda 8 537,23 *euro*, līgumiskie procenti par aizdevuma lietošanu – 8 537,23 *euro* (par periodu no 2008.gada 5.februāra līdz 2017.gada 1.augustam) (procentu pieaugumu apturot, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu) un līgumsods, aprobežojot to ar 10 procentiem no pamatparāda summas, 853,72 *euro*.

Papildus prasītājs norāda, ka no līguma izrietošo saistību nodrošināšanai puses bija paredzējušas un atbildētāja prasītājam bija arī izsniegusi vekseli par kopējo summu 12 000 lati. Ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmumu lietā Nr.3-12/0358 no protestētā 2007.gada 5.oktobrī izdotā pārvedu vekseļa izrietošā saistība 12 000 latu apmērā tika apmierināta un nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai. Turpmāk, ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedumu uz 2007.gada 5.oktobra starp pusēm noslēgtā aizdevuma līguma Nr.05102007/02 pamata izsniegtais vekselis par kopējo summu 12 000 lati tika atzīts par spēkā neesošu un atbildētāja tika atbrīvota no saistību izpildes pēc Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmuma lietā Nr.3-12/0358. Tāpat ar tiesas spriedumu par spēkā neesošu tika atzīts noslēgtā aizdevuma līguma 6.punkta „b" apakšpunkts un 8.punkta pirmais teikums, tika atzīts par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas brīža.

Pamatojoties uz Civillikuma 1319., 1320., 1321., 1322., 1323., 1324., 1325., 1326., 1587., 1590., 1652., 1934., 1943.pantu, Civilprocesa likuma 1., 24., 34., 41., 127., 128., 129., 130., 134.pantu prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas, par labu viņam, pamatparādu 8 537,23 *euro* apmērā, līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu 8 537,23 *euro* apmērā un līgumsodu 853,72 *euro* apmērā, kopā 17 928,18 *euro*, kā arī tiesas izdevumus, nosakot tiesības saņemt likumiskos 6 procentus gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei (lietas 4.-6.lapa).

[2] 2017.gada 4.oktobrī tiesā iesniegts atbildētājas rakstveida paskaidrojums. Atbildētāja prasību neatzīst. Atbildētāja uzskata, ka par vienu lietu gan civillietā, gan krimināllietā var tiesāt vienu reizi. Savukārt šī lieta ir jau trešā. Pirmais spriedums ir pieņemts Rēzeknes tiesā un tas, stājies spēkā. Otrais ir Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas spiedums, kurš arī stājies spēkā. Atbildētāja uzskata, ka, ja jau tiesa pieņēmusi prasītāja prasību, tad tai (tiesai) ir arī idejas kā prasītājai prasībā pieprasīto summu segt. Īpašums atbildētājai ir viens, bet spriedumi – divi (lietas 30., 31.lapa).

[3] Tiesas dokumenti pusēm piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā. Tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1]pantam, pusēm ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, par viņiem nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti (lietas 1., 25.-29., 33.-44., 48., 49., 55., 56., 59.-61.lapa).

[3.1] Prasītāja – /Nosaukums E/, pārstāvis /pers. C/ (lietas 45., 46.lapa) tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā minētajiem motīviem, uzturēja pilnā apmērā. Prasītāja pārstāvis paskaidroja, ka starp pusēm bija noslēgts aizdevuma līgums, tika izsniegts aizdevums, kuru atbildētāja saņēma viņas norēķinu kontā. Dotais aizdevums netika atmaksāts, kā rezultātā iestājās saistību neizpilde. Uz tiesas jautājumu, vai vēlas piestādīt pierādījumus par brīdinājumiem vai aicinājumiem laikā no 2012.gada 25.oktobra līdz 2017.gada 31.maijam saistībā ar atbildētājas norādi uz noilgumu, prasītāja pārstāvis paskaidroja, ka tādu pierādījumu nav. Tanī pašā laikā uzskata, ka šajā gadījumā par noilgumu nav iespējams runāt, jo šajā lietā starp pusēm notika tiesvedība, prasība celta 2008.gadā. Saskaņā ar Civillikuma 1904.pantu, prasības celšana pārtrauc visas saistību tiesības noilgumu.

[3.2] Atbildētāja – /pers. B/, tiesas sēdē prasību neatzina, uzturēja tiesai iesniegto rakstveida paskaidrojumu, papildus paskaidroja, ka prasītājs ir komersants ar galveno darbības veidu – citi kreditēšanas pakalpojumi. Saskaņā ar Komerclikuma 389.pantu, pat, ja tikai darījuma viena puse ir komersants, tad arī darījums ir uzskatāms par komercdarījumu. Saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst trīs gadu laikā. Atbilstoši Civillikuma 1893.pantam, saistību tiesības izbeidzas, ja tiesīgā persona tās pienācīgi neizlieto likumā noteiktā noilguma termiņā. Tā kā pēc 2012.gada 25.oktobra tiesas sprieduma līdz 2017.gada 31.maija brīdinājumam bija pagājuši četri ar pusi gadi un komersants par parādu

nelikās ne zinis, tad, saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu, 2015.gada 25.oktobrī viņa prasījumam iestājās noilgums un saistību tiesība ir izbeigusies. Tādējādi atbildētāja lūdz prasību noraidīt, jo prasījumam ir iestājies noilgums (lietas 62.lapa).

Motīvu daļa

[4] Noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē iegūtos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir noraidāma.

[5] Tiesa uzskata, ka ir iestājies saistību tiesības noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

[5.1] 2007.gada 5.oktobrī puses noslēgušas aizdevuma līgumu Nr.05102007/02. Līgumā noteikts, ka prasītājs izsniedz atbildētājai aizdevumu – 8 537,23 *euro* (6 000 latu) apmērā, izsniedz ar mērķi personīgo līdzekļu refinansēšanai. Par piešķirtā aizdevuma lietošanu puses noteikušas procentu likmi – 6 procenti mēnesī. Aizdevuma atmaksas termiņš noteikts – 2008.gada 5.februāris. Maksājuma saistību neizpildes vai nepienācīgas izpildes gadījumā, atbilstoši aizdevuma līguma 7.punktam, atbildētāja par termiņā neatmaksāto aizdevumu vai tā daļu apņēmusies maksāt prasītājam līgumsodu – 3 procentu apmērā no aizdevuma līgumā noteiktās aizdevuma pamatsummas par katru kavējuma dienu (lietas 9., 10.lapa). Atbildētāja, no aizdevuma līguma izrietošo saistību nodrošināšanai, ieķīlājusi viņai piederošo nekustamo īpašumu – zemes gabalu, kas atrodas /adrese/, Rēzeknes rajonā, kadastra apzīmējums /numurs A/, t.sk., ēkas, zemesgabala uzlabojumus, pieaugumus un citus civiltiesiskos augļus, kas veikti un/vai radīti aizdevuma līguma darbības laikā (lietas 11.-13.lapa). Aizdevums 6 000 latu apmērā atbildētājai izsniegts, strīds par aizdevuma izsniegšanas faktu starp pusēm nepastāv (lietas 63.lapa). Tiesa secina, ka līdzēji līgumu noslēguši atbilstoši Civillikuma 1533.pantam, jo starp līdzējiem notikusi pilnīga vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām ar nolūku savstarpēji saistīties.

[5.2] Saskaņā ar aizdevuma līguma 6.punkta „b" apakšpunktu no līguma izrietošo saistību nodrošināšanai puses bija paredzējušas un atbildētāja prasītājam arī izsniegusi vekseli par kopējo summu 12 000 lati. Ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmumu lietā Nr.3-12/0358 no protestētā 2007.gada 5.oktobrī izdotā pārvedu vekseļa izrietošā saistība 12 000 latu apmērā apmierināta un nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai. Turpmāk, ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedumu uz 2007.gada 5.oktobra starp pusēm noslēgtā aizdevuma līguma Nr.05102007/02 pamata izsniegtais vekselis par kopējo summu 12 000 lati atzīts par spēkā neesošu un atbildētāja atbrīvota no saistību izpildes pēc Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmuma lietā Nr.3-12/0358. Tāpat ar tiesas spriedumu par spēkā neesošu atzīts noslēgtā aizdevuma līguma 6.punkta „b" apakšpunkts un 8.punkta pirmais teikums, atzīts par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas brīža (lietas 14.-22.lapa). Atbildētājas viedoklis, ka celtā prasība par vienu un to pašu ir jau trešā, nav pamatots, jo iepriekš skatīts jautājums par vekseļa nodošanu bezstrīdus kārtībā, savukārt šobrīd izskatāmā lieta ir prasībā par no aizdevuma līguma izrietošo saistību izpildi.

[6] Tiesa pievienojas atbildētājas viedoklim, ka saistību tiesības noilgums ir iestājies.

[6.1] Aizdevuma līguma 4.punktā izsniegtā aizdevuma pilnīgas atmaksas termiņš noteikts – 2008.gada 5.februāris (lietas 9.lapa). 2008.gada 25.jūnijā prasītājs tiesā iesniedzis pieteikumu par atbildētājas saistības nodošanu bezstrīdus piespiedu izpildīšanai pēc protestētā vekseļa. Ar Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmumu lietā Nr.3-12/0358 no protestētā 2007.gada 5.oktobrī izdotā pārvedu vekseļa izrietošā saistība 12 000 latu apmērā apmierināta un nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai (lietas 14.-16.lapa). Turpmāk, jau atbildētāja 2008.gada 29.decembrī cēlusi tiesā prasību pret prasītāju par aizdevuma līguma atsevišķu punktu, tratas atzīšanu par spēkā neesošu un Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmuma atcelšanu. Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedumu uz 2007.gada 5.oktobra starp pusēm noslēgtā aizdevuma līguma Nr.05102007/02 pamata izsniegtais vekselis par kopējo summu 12 000 lati atzīts par spēkā neesošu un atbildētāja atbrīvota no saistību izpildes pēc Rēzeknes tiesas 2008.gada 1.jūlija lēmuma lietā Nr.3-12/0358. Tāpat ar tiesas spriedumu par spēkā neesošu atzīts noslēgtā aizdevuma līguma 6.punkta „b" apakšpunkts un 8.punkta pirmais teikums, atzīts par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas brīža. Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2012.gada 25.oktobra spriedums spēkā stājies 2012.gada 29.novembrī (lietas 17.-22.lapa).

[6.2] Saskaņā ar Civillikuma 1896.pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Sakarā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: [..] terminētiem prasījumiem – lai termiņš jau būtu notecējis. Proti, prasījuma tiesība prasītājam sākotnēji radās ar aizdevuma atmaksas noteiktā gala termiņa notecējumu, kas ir, 2008.gada 6.februāris. Minētajā termiņā sākotnēji prasītājs, tad atbildētāja cēla prasības tiesā un līdz 2012.gada 29.novembrim starp pusēm bija aktīva tiesvedība par no aizdevuma līguma izrietošajām kreditora tiesībām un tikai no brīža, kad stājās spēkā spriedums, ar kuru daļēji apmierināta atbildētājas prasība par aizdevuma līguma punktu, tratas atzīšanu par spēkā neesošu un tiesas lēmuma atcelšanu, prasītājam radās tiesība tiesas ceļā prasīt saistības izpildījumu. Pie šādiem apstākļiem noilguma termiņš bija skaitāms sākot ar 2012.gada 30.novembri un saistības tiesību noilgums iestājās 2015.gada 29.novembrī, jo tā kā prasītājs (aizdevējs) ir komersants, no aizdevuma līguma izrietošās tiesiskās attiecības ir vērtējamas kā komercdarījums un līdz ar to attiecībā uz prasītāju ir piemērojams Komerclikuma 406.pants un pārejas noteikumu 16.punkts, kas noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst trīs gadu laikā.

[6.3] Tiesa secina, ka prasība ir noraidāma, jo saskaņā ar Civillikuma 1910.pantu ar noilguma termiņa notecējumu izbeidzas nevien prasības tiesība, bet arī pati saistību tiesība. Proti, līdz ar noilguma termiņa izbeigšanos zūd arī pašas tiesības.

Ar Civillikuma 1910.pantā doto formulējumu ir uzsvērts, ka noilgums ne tikai izslēdz iespēju saņemt tiesas aizsardzību, bet rada saistības tiesības izbeigšanos vispār. Prasītājam neceļot prasību Komerclikumā paredzētajā termiņā, ir iestājies noilgums. Proti, neizmantojot savu tiesību celt prasību, saistība izbeigusies ar Komerclikumā noteiktā materiāli tiesiska prekluzīva termiņa notecējumu.

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014.gada 16.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC-53/2014 ir secinājis, ka noilgums ne tikai izbeidz iespēju saņemt tiesas aizsardzību, bet rada saistību izbeigšanos vispār. Nevienam nav pienākums izpildīt saistību pat tad, ja ir neapšaubāmi pierādījumi par tās rašanos, izpildes veidu, ja kreditors nav rīkojies likumā noteiktajā termiņā.

Tādējādi, saistībai izbeidzoties vispār, nav tiesiskas nozīmes prasītāja veiktās pamatparāda, aprēķināto līgumisko procentu par aizdevuma lietošanu un līgumsoda aprēķina pārbaudei un vērtēšanai.

[7] Savukārt prasītāja prasība piedzīt samaksātos tiesas izdevumus – samaksāto valsts nodevu par prasību, kas novērtējama naudas summā (17 928,18 *euro*), 519,30 *euro* plus 3,2 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 7 114 *euro*, kas konkrētajā gadījumā ir 865,35 *euro* (Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „c" apakšpunkts (likuma redakcijā, kas spēkā līdz 2018.gada 28.februārim (ieskaitot)) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* apmērā (lietas 7., 8.lapa) noraidāma, jo noraidīta arī pati prasība (Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu samaksātos tiesas izdevumus no otras puses tiesa piespriež tikai tai pusei, kuras labā taisīts spriedums.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 40.panta pirmo daļu no prasītāja valsts ienākumos piespriežami ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš 0,95 (4,15 – 3,20) *euro* apmērā (lietas 2., 8.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, taisot spriedumu, daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, prasītājam nosakāms termiņš

sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187., 191., 193.pantu, tiesa

NOSPRIEDA

/Nosaukums E/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par parāda piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /Nosaukums E/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus, kas nav samaksāti iepriekš, 0,95 (95 centi) *euro* apmērā.

Valsts labā piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, norādot maksājuma mērķi – 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C 26173817.

Lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde, maksājuma dokuments par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, sprieduma labprātīgas izpildes termiņā, iesniedzams Rēzeknes tiesā.

Noteikt /Nosaukums E/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma, daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu, labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2019.gada 29.janvāra, apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā.

Tiesnesis A.Jonikāns